

Dedova pravljica.

Gorska idila. — Spisal J. Česnik.

Za Št. Lenartom stojita na samem dve hiši: Lazarjeva in Rupnikova.

Lazarjev ded je sedel v pomladnih večerih pred hišo. Zanj so bili to prijetni trenutki. Kadir je iz dolge, stare pipe in se oziral po božji naravi, v kateri je vse cvetelo in dehtelo. Zadaj in na levi ponosne gore in gozdovi, tam doli pa blažena Vipavska dolina. Sramežljivo je ležala pred njim, vsa lepa in zelena. Ded je gledal v daljavo tja čez Kras, kjer so se vrstile vasice pred zelenimi hribčki in brdi.

prekucnil iz skednja in hudo pobil. Od tedaj je imel znamenje.

„Kaj naj vam povem, nagajivci! Pavle, ali te ne bo strah? Sam boš moral domov.“

„Nič, nič, saj je svetlo. Mene ni nikoli strah.“

„Povejte tisto od Jerice in Blaža,“ je prosila Francka.

„Da, da, tisto,“ je ponovil Pavle in povlekel Francko za rokav.

„Ta pravljica je žalostna.“

„Ded, jaz poslušam take rada.“

„Jaz pa ne,“ je trdil Janez.

„Jaz pa. Le povejte! Naš ded so tudi pravili take,“ je odvrnil Pavle.

Zmagala sta Francka in Pavle.

Ded je natlačil pipo, vzel iz žepa kresilo, kresilno gobo in kamen, ukresal in zažgal tobak.

Mesec je vzhajal izza Nanosa; okrogel je bil in poln. Hribi in dolinice so zatrepetali v svetlem odsevu. Od Št. Lenarta je nekdo peljal težak voz in pokal z bičem, da je odmevalo glasno v mesečno noč.

Ded je pripovedoval:

„— To se je godilo davno.

Niti mojega deda praded ni tega

pomnil, bogve, kdaj je bilo. Ljudje so se oblačili še v živalske kože, jedli so pa, kar jim je prišlo pod zob. Izbirčni niso bili kakor danes, ko vsaka ženska nosi čipke okrog vratu in pije kavo. Tedaj so se naselili naši pradedje sem za Št. Lenart. Tudi Rupniki so takrat prišli. Iz lesa so si bili stesali uborne hiše in delali so kot živina. Bili so pridni in imetje se je množilo, čeprav so zahtevali grofje desetino in tlako. Pa drugega davka ni bilo takrat. Otroci, davka se je treba bati kot zlomka. Rupnika in Lazarja je Bog blagoslovil in jima dal kopico otrok. Vsi so bili zdravi in pridni. Najstarejši Rupnikov sin je bil Blaž, Lazar je pa imel hčerko Jerico. Oba sta bila močna in lepa. Veste, takrat so bili ljudje pravi hrusti, podkve so drobili v roki in s klofuto pobijali konje na tla. Danes so pa slabotni. A pridejo še slabejši, štirje bodo mlatili pod mernikom.

SRBSKI PROSTVOLJCI

Povsod so se vžigale luči: na nebu jih je gorelo na milijone, po dolini in po Krasu so se svetlikale kot kresnice v poletni noči. Pogledal je proti Rupnikovi hiši, ki je stala za streljaj višje: luč je gorela v njej, in njen odsev je lesketal na zelenem listju orehov in hruški.

„Prijetno je, prijetno!“

Tedaj so prihiteli izza hiše Janez, Francka in Rupnikov Pavle. Fanta sta bila starejša od dekleta, a vendar še otročja in igračasta.

„Ded, povejte nam pravljico!“ Francka ga je vlekla za sivo brado, Janez in Pavle sta mu sedla vsak na eno stran in gledala njegovo pipo, irhaste hlače s svetlimi gumbi, škornje z vihalci in stare, žilave roke, drobne, žive oči, dolgo brazgotino na čelu in rdeča, zdrava lica. Brazgotino je nosil na obrazu že izmlada. Štiri leta je bil star, ko se je